

Voor de gezondheid van morgen

UMCNL Verkiezingsmanifest 2025

De Nederlandse gezondheidszorg behoort tot de wereldtop. We lopen internationaal voorop in zorg die betaalbaar is én van hoge kwaliteit. Dat is te danken aan een stelsel waarin iedere zorgpartij een eigen, unieke rol vervult. Voor de universitair medische centra (umc's) betekent dat: het leveren van hoogcomplexere zorg, het opleiden van zorgprofessionals, het doen van wetenschappelijk onderzoek en het benutten van de daaruit voortkomende kennis.

De verbindende rol van de umc's

Door de nauwe verwevenheid van hun vier wettelijke kerntaken brengen umc's kennis sneller en doelgerichter naar de zorgpraktijk. Daarnaast vervullen de umc's - in samenwerking met huisartsen, ziekenhuizen, het sociaal domein en andere partners - een verbindende rol in regionale én internationale netwerken. Zo dragen ze bij aan oplossingen voor de complexe vraagstukken van vandaag en morgen; niet alleen bij complexe zorgvragen, maar ook voor de gezondheid van de samenleving als geheel.

Tijd voor visie, daadkracht en keuzes maken

De toekomst van onze gezondheidszorg komt echter steeds meer onder druk te staan. De uitdagingen die nu al groot zijn, nemen alleen maar toe: dubbele vergrijzing, een stijgende zorgvraag en een tekort aan personeel zetten de toegankelijkheid én betaalbaarheid van de zorg onder druk. Het is nú tijd voor visie, daadkracht en keuzes die verder reiken dan één kabinetsperiode. De umc's vragen daarom politieke steun voor de volgende prioriteiten:

Richting geven aan samenwerking in de zorg

Investeren in kennis en innovatie

Bewegen van zorg naar gezondheid

Zorg die werkt – De kracht van samenwerking

Onze gezondheidszorg piept en kraakt. Niet alleen door de toenemende zorgvraag en het groeiende personeelstekort, maar ook doordat zorg en ondersteuning nog te vaak langs elkaar heen werken. Hoewel samenwerking toeneemt, blijven structurele obstakels bestaan: uiteenlopende financieringsstromen, beperkte gegevensuitwisseling en onduidelijke verantwoordelijkheden. Dat belemmert passende zorg en vergroot de gezondheidsverschillen. De versnippering leidt bovendien tot onnodige administratieve lasten en verlies van samenhang.

Zonder goede samenwerking geen passende zorg. Dat vraagt om politieke keuzes die verantwoordelijkheden verduidelijken, versnippering tegengaan en de kracht van bestaande structuren benutten.

Politieke keuzes die nú nodig zijn:

Bouw voort op het Integraal Zorgakkoord

Maak aanvullende afspraken met de focus op nauwere en betere samenwerking, ieder vanuit de eigen rol en kracht.

Geef als overheid richting op netwerkgorg

Onderlinge samenwerking in het zorgveld is de sleutel. Positioneer de umc's als regiocoördinator. Door hun specifieke rol in het zorglandschap kunnen zij regionale samenwerking tussen (zorg)partijen duurzaam ondersteunen.

Voorkom versnippering

Houd infrastructuur voor hoogcomplex en academische zorg en onderzoek gebundeld in de umc's en benut hun kracht om die kennis en faciliteiten te delen met andere partijen.

Kennis en innovatie – Onze belangrijkste grondstof

Nederland is voor haar welvaart sterk afhankelijk van kennis en innovatie. Dat geldt zeker ook voor de zorg, waar ontwikkelingen elkaar snel opvolgen: van preventieonderzoek, nieuwe diagnostiek en behandelmethoden tot de inzet van AI in zorg en gezondheid. Innovatie maakt betere zorg mogelijk, versterkt de economie en helpt om de groeiende zorgvraag beheersbaar te houden.

Toch blijft Nederland achter als het gaat om investeringen in kennis en innovatie. Al jaren halen we de Europese doelstelling niet om minimaal 3% van het bruto binnenlands product (bbp) te investeren in onderzoek en innovatie, terwijl landen als de VS, China, Duitsland en België daar wél ruim boven zitten. Hierdoor dreigt het Europese concurrentievermogen te verzwakken (zo constateert o.a. het Draghi-rapport 2024).

Zonder ingrijpen verliest Nederland zowel economisch als maatschappelijk terrein: veel kansrijke innovaties – binnen en buiten de zorg – blijven dan liggen. Zonder stabiele financiering brokkelt het fundament onder onze zorginnovatie snel af.

Politieke keuzes die nú nodig zijn:

Investeer structureel in onderzoek en innovatie.

Verhoog het aandeel tot minimaal 3% van het bbp om internationaal concurrerend te blijven en maatschappelijke impact te realiseren.

Versterk de positie van Nederland als wereldleider in zorginnovatie met economische impact.

Zet in op gerichte investeringen in publiek-publieke en publiek-private samenwerkingen die de vertaalslag van onderzoek naar toepassing versnellen en het life science-ecosysteem versterken.

Vereenvoudig het onderzoekslandschap voor meer samenwerking en minder systeemdruk.

Breng het aantal kleine overheidsfondsen en subsidieregelingen met eigen voorwaarden terug en werk toe naar gebundelde financieringsinstrumenten met ruimere budgetten voor (ongebonden) onderzoek. Dit verlaagt de aanvraagdruk, vermindert transactiekosten en maakt samenwerking eenvoudiger.

Een gezonde samenleving – Van zorg naar gezondheid

We leven langer, maar brengen minder jaren door in goede gezondheid. Chronische ziekten, dure geneesmiddelen en kostbare technologie zorgen voor toenemende druk op de zorg. Tegelijkertijd groeien de gezondheidsverschillen. Onderzoek toont steeds duidelijker aan hoe leefomgeving, milieu en klimaat onze gezondheid beïnvloeden. Ongezondheid kost Nederland tientallen miljarden per jaar, in zorguitgaven, verloren arbeidsproductiviteit en gemist levensgeluk.

De zorg bepaalt slechts tien procent van onze gezondheid; de rest hangt samen met factoren als omgeving, armoede, onderwijs en leefstijl. Effectief preventiebeleid kan volgens het CPB bijdragen aan welvaart en gelijke gezondheidskansen, maar vraagt daarvoor regie van de overheid. De kennis is er, maar eigenaarschap ontbreekt en versnippering domineert. Alleen met een samenhangende, daadkrachtige preventiestrategie kunnen we gezondheid écht bevorderen. Dat vraagt om regie, ambitie en samenwerking over domeinen heen.

Politieke keuzes die nú nodig zijn:

Benoem een minister voor Volksgezondheid.

Eén met een stevig politiek mandaat, verantwoordelijk voor de coördinatie van preventie over alle beleidsterreinen heen.

Kom met een ambitieus plan om Nederland gezonder te maken.

Onderbouw dit met voldoende daadkracht en middelen, met wettelijke doelen, een 'preventienorm' van 2% van het VWS-budget en gerichte maatregelen zoals een slimme suikertaks.

Doorbreek versnippering en vrijblijvendheid in het veld van preventie.

Stimuleer echte samenwerking en benut de verbindende rol van umc's als academische motor.

Meer weten over onze inzet op de gezondheid van morgen?

In ons uitgebreide verkiezingsmanifest leest u ook onze inzet op:

(Zorg)personeel

De spil van ons zorgstelsel

Duurzaamheid

Voor een leefbaar klimaat/gezonde maatschappij

Databeschikbaarheid en AI

Slim verbinden, veilig vernieuwen

Geneesmiddelen

Beschikbaar, betaalbaar en verantwoord

Weerbare maatschappij

Een samenleving die standhoudt in crisistijd

Lees het uitgebreide manifest op:
nfu.nl/verkiezingen2025

Koester wat werkt – Versterk wat nodig is

De keuzes die nu nodig zijn, vragen om lef, visie en koersvast leiderschap. Niet alle maatregelen zullen direct effect hebben, maar dat maakt ze niet minder noodzakelijk. Juist nu is het moment om te investeren in kennis, vernieuwing en samenwerking. Om te kiezen voor wat werkt, en om ruimte te geven aan de innovatiekracht die nodig is voor de gezondheid van morgen.

**De umc's zijn er klaar voor.
Nu is het aan de politiek.**

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

E-mail: umcnl@umcnl.nl
Bel: 030 273 98 80

UMCNL is de koepel van de zeven umc's van Nederland

